کامیابان و نیک‌نامان در موسیقی ۱۴۰۱

در سالی که رو به پایان است، همایون شجریان بار کورد شکنی در برگزاری کنسرت و محسن چاوشی با تداوم کارهای خیر خود در کانون توجه قرار گرفتند. زنده یادان استاد عثمان محمدپرست و استاد اسفندیار قره‌باغی نیز با خوشنامی و خاطرات ماندگار از میان ما رخت بربستند

الهه آرانیان
calture@khorasannews.com

سال ۱۴۰۱ برای موسیقی ایران، سال پر اتفاقی بود؛ خوش و ناخوش. شش ماه اول سال پر خبرتر و پر سروصداتر از شش ماه دوم بود. آلبوم‌ها و کنسرت‌های موسیقی در نیمه اول سال بیشتر تولید و اجرا شدند و حدود ۴ ماه از نیمه دوم، خبری از موسیقی نبود و تنها در دو ماه پایانی سال، چراغ اجرای برنامه‌های موسیقی دوباره روشن شد. آلبوم «گاه فراموشی» همایون شجریان که در اردیبهشت منتشر شد، خیلی به مذاق مخاطبان خوش نیامد، اما این خواننده توانست با کنسرت‌هایش در تابستان، دل مخاطبان را به دست آورد و رکورد برگزاری کنسرت در ایران را بزند. افزایش قیمت بلیت کنسرت که زمزمه‌هایش در خرداد و تیرماه ۱۴۰۱ آغاز شد، در دو ماه آخر سال رسمیت یافت؛ بلیت‌ها تا مرز ۸۰۰ هزار تومان هم رفتند و دادِ مخاطبان را در شرایط نامطلوب اقتصادی درآوردند. تیم ملی فوتبال ایران در حالی به جام جهانی ۲۰۲۲ قطر رفت که هیچ سرود و قطعه درخوری برایش ساخته نشد و هر نهادِ هنری یک قطعه مجزا تولید کرد و مخاطب هم جدی‌شان نگرفت. اما محسن چاوشی، در این سال با قدرت و کمک هوادارانش به فعالیت‌های خیرخواهانه برای زندانیان ادامه داد و رقم‌های عجیب و غریبی را ثبت کرد. در ادامه، از کارنامه موسیقی ایران در سالی که رو به پایان است بیشتر می‌خوانید.

■ همکاری نه چندان موفق همایون و فردین

۲۲ اردیبهشت‌ماه امسال، حاصل چهارمین همکاری همایون شجریان و فردین خلعتبری در قالب آلبوم «گاه فراموشی» منتشر شد. از نکات قابل توجه این آلبوم، حضور خلعتبری در قامت شاعر هشت قطعه آن بود؛ اشعاری که به دلیل اشکالات متعدد وزن و قافیه، انتقاد اهالی ادبیات را برانگیخت. علاوه بر شعر، موسیقی آلبوم هم که تلفیقی از موسیقی ایرانی و جَز با همراهی آواز است، چندان با استقبال مخاطبان همراه نشد، اما همایون شجریان در تیرماه امسال با گروه «سیاوش» و به رهبری آرش گوران در سالن همایش‌های وزارت کشور روی صحنه رفت؛ کنسرت‌هایش برای چند بار متوالی تمدید و رکورد برگزاری کنسرت در ایران بعد از چهار سال شکسته شد. همایون برای مخاطبان دانشجوی خود هم یک شگفتانه داشت و آن اهدای جایگاه ویژه به این قشر به صورت رایگان بود؛ اقدامی که با تحسین‌های فراوانی مواجه شد.

■ برگ برنده سالار عقیلی در تابستان

حدود سه سال پس از انتشار دو آلبوم موسیقی «در وادی عشق» و «نگار»، سالار عقیلی از آلبوم تازه‌اش در تابستان امسال رونمایی کرد. «سپر دمت به جاده‌ها»، نام آلبوم این خواننده با آهنگ سازی مسعود پیروی است که در نیمه تیرماه منتشر شد؛ آلبومی با حال و هوای موسیقی پاپ و اشعاری از شاعران معاصر از جمله فروغ فرخزاد و هوشنگ ابتهاج و چند شاعر جوان. اگرچه بعضی از اشعار ترانه‌سراهای جوان آلبوم در مقایسه با دیگر اشعار این اثر کمی ضعیف‌تر است، به نظر می‌رسد سالار عقیلی در انتخاب شعرهای آلبوم تازه‌اش که ترکیبی از آثار شاعران شاخص معاصر و ترانه‌سراهای جوان است تا حدی موفق عمل کرده است. درست همان برگ برنده‌ای که در آلبوم اخیر همایون شجریان به نام «گاه فراموشی» به فراموشی سپرده شد؛ استفاده از اشعارِ ناپخته و پُراشکال آهنگ‌سازی که در حوزه شعر و شاعری تجربه‌ای نداشت.

■ پیروزی واقعی محسن چاوشی

مردادماه امسال بود که مدیرعامل ستاد مردمی رسیدگی به امور دیه و کمک به زندانیان نیازمند از آزاد شدن ۸۵۱ زندانی غیر بزهکار با رقم اهدایی ۷ میلیارد و ۴۵۰ میلیون تومانی دنبال‌کننده‌های صفحه مجازی محسن چاوشی خبر داد. علاوه بر این، علی شمس این خبر را هم داد: «هشتم مردادو در زادروز تولد این هنرمند فرهیخته مانند سال‌های گذشته، او هدیه سالروز میلاد خود را در قالب طرحی برای آزادی ۴۳ زندانی خرمشهری مطرح کرد که با این فراخوان اعلام‌شده هواداران چاوشی در مدت کوتاهی با واریز مبلغی معادل ۲۰۰ میلیون تومان به‌حساب ستاد مردمی دیه استان خوزستان، زمینه آزادی همه محبوسان معرفی‌شده را فراهم کردند تا به این مناسبت، بسیاری از مردان عائله‌مند و سرپرستان خانواده در زادگاه محسن چاوشی از بند، رهایی یابند و به آغوش گرم جامعه بازگردند.» البته پس از این رویدادهای ویژه نیز فعالیت‌های خیرخواهانه محسن چاوشی، خواننده پاپ کشورمان همچنان با همراهی هوادارانش ادامه دارد.

■ سروصدای «سی‌صد» با ۷۰۰ هزار تومان!

کنسرت نمایش «سی‌صد» با طراحی و آهنگ‌سازی برادران پورناظری، خوانندگی رضا بهرام و حضور بازیگرانی مانند جواد عزتی، رضا کیانیان، طناز طباطبایی و...، از ۲۶ خردادماه در فضای باز کاخ سعدآباد روی صحنه رفت. محمدحسین توتونچیان، تهیه‌کننده «سی‌صد» در نشست خبری این اثر درباره قیمت بلیت‌ها گفت: «هم‌اکنون ارزان‌ترین بلیت کنسرت‌ها از ۲۰۰ هزار تومان شروع می‌شود و بالاتر می‌رود اما ما بنا را بر این گذاشتیم که قیمت بلیت‌ها از ۷۰ هزار تومان آغاز شود تا اقشار مختلف مردم بتوانند از برنامه ما استفاده کنند.» این آغازِ یک جنجال بود، چرا که در واقعیت، خبری از بلیت ۷۰ هزار تومانی نبود و میانگین قیمت بلیت‌های این برنامه ۳۰۰ هزار تومان و بالاترین مبلغ بلیت هم ۶۹۵ هزار تومان تعیین‌شده بود. بعد از این بود که بلیت بعضی از کنسرت‌ها از جمله کنسرت امید حاجیلی و اشوان در کیش از ۳۰۰ تا ۷۰۰ هزار تومان به فروش رسید؛ بدعتی که در دو ماه پایانی امسال رسمیت یافت و خواننده‌هایی که پس از چند ماه تعطیلی و رکود بازار موسیقی دوباره به صحنه برگشتند، قیمت بلیت کنسرت‌هایشان را تا سقف ۷۰۰ تا ۸۰۰ هزار تومان افزایش دادند تا هنر موسیقی کم‌کم از دسترس طبقه متوسط جامعه خارج شود.

■ موسیقی‌های کم‌رمق برای جام جهانی

۲۹ آبان امسال، روز افتتاحیه جام جهانی ۲۰۲۲ قطر بود و تیم ملی فوتبال ایران برای این رویداد بزرگ، قطعه موسیقی ویژه نداشت و مسئولان فدراسیون فوتبال همان موسیقی‌های همیشگی مثل «بر طبل شادانه بکوب» را راهیِ قطر کردند. هرچند که در ابتدا اعلام شد محمد معتمدی، خواننده سرود تیم ملی برای جام جهانی است، اما این خواننده خبر را تکذیب کرد. با این همه روز ۳۰ آبان قطعه محمد معتمدی به نام «تا پای جان برای ایران» منتشر و در طول بازی‌های تیم ملی بارها از رسانه ملی پخش شد. رضا یزدانی هم با بودجه بخش خصوصی، قطعه «ایران صدای نفسامه» را منتشر کرد که چندان دیده نشد. علاوه بر این دو قطعه، چند اثر دیگر در قالب نماهنگ و سرود به نام‌های «لحظه صعود»، «عطر پرچم»، «به عشق ایران»، «کنار تیم» و «جام جهان‌نما» برای تیم ملی فوتبال ایران از سوی دبیرخانه شورای فرهنگ عمومی ارشاد و حوزه هنری و دفتر سرود وزارت ارشاد ساخته شد که هیچ کدام نتوانستند اثرگذار باشند.

■ درگذشت ۲ هنرمند شاخص موسیقی

در سال ۱۴۰۱ چند هنرمند شاخص حوزه موسیقی را از دست دادیم. عثمان محمدپرست، یکی از این هنرمندان بود که در ۲۹ اردیبهشت‌ماه درگذشت. او متولد ۱۳۰۷ در خواف بود و از دوران کودکی با ساز دوتار مأنوس شد. زنده‌یاد محمدپرست از مدرسه‌سازان پیش کسوت ایران هم بود و نشان سفیر مدرسه‌ساز را از رئیس جامعه خیرین مدرسه‌ساز کشور دریافت کرد. یکی دیگر از خبرهای تلخ حوزه موسیقی سال ۱۴۰۱ در روز ۱۷ آذرماه منتشر شد؛ اسفندیار قره‌باغی پس از تحمل رنج بیماری سرطان در ۷۹ سالگی در تبریز از دنیا رفت. او متولد ۱۳۲۲ بود. سرود مشهور «آمریکا آمریکا ننگ به نیرنگ تو» با صدای قره‌باغی جاودانه شد. این هنرمند پس از پیروزی انقلاب اسلامی، همکاری‌اش را با واحد موسیقی سازمان صداوسیما آغاز کرد و آثار ماندگاری در حوزه سرودهای انقلابی و دفاع مقدس از جمله «انقلاب انسان‌ساز ما»، «فروغ جاوید» و «دلبر جبهه‌های جنگ» از خود به یادگار گذاشت.

چینی‌ها نقاشی‌های «ونگوگ» را قبضه کردند

هنر جهان

بیش از سه نقاشی از هفت تابلوی گران‌قیمت «ونگوگ» نقاش پرآوازه هلندی توسط چینی‌ها خریده شده است.

به گزارش ایسنا و به نقل از آرت‌نیوز پیپر، بیش از سه نقاشی از هفت تابلوی گران‌قیمت «ونگوگ» نقاش پرآوازه هلندی توسط چینی‌ها خریداری شده که تمام این نقاشی‌ها طی ۹ سال گذشته و به قیمت‌هایی بالاتر از ۶۰ میلیون دلار فروخته شده است.

تابلوی نقاشی «گلدان شقایق و بابونه» در سال ۲۰۱۷ در حراجی ساتبیز توسط یک فرد چینی به قیمت ۶۲ میلیون دلار خریداری شد. خریدار این نقاشی چشم‌نواز که ونگوگ آن را یک ماه قبل از پایان زندگی‌اش خلق کرد، هنرمند چینی و بنیان‌گذار یک شرکت سرگرمی بود. او که در سال ۲۰۲۱ از ریاست شرکت سرگرمی کنار رفت مشخص نیست که آیا هنوز این تابلوی نقاشی را در اختیار دارد یا خیر، با این حال این نقاشی ظاهراً در مالکیت چینی‌ها باقی مانده است.

زمانی که تابلوی نقاشی «خیابان Les Alyscamps» در سال ۲۰۱۵ در حراجی ساتبیز به مزایده گذاشته شد، ظاهراً توسط «رابرت وو» یک گالری‌دار تایوانی به قیمت ۶۶ میلیون دلار فروخته شد. گمان می‌رود «وو» این نقاشی را به نمایندگی از یک مجموعه‌دار چینی ناشناس خریداری کرده است.

تابلوی «کارگر در مزرعه» نیز در سال ۲۰۱۷ در حراجی کریستیز به قیمت ۸۱ میلیون دلار به یک خریدار ناشناس چینی فروخته شد.

تابلوی «مرد جوان و گل گندم» که یکی دیگر از نقاشی‌های گران‌قیمت «ونگوگ» است هم در سال ۲۰۲۱ در حراجی کریستیز فروخته شد. ارزش تقریبی آن بین ۵ تا ۷ میلیون دلار برآورد شده بود اما در نهایت به قیمت ۴۷ میلیون دلار فروخته شد. در زمان فروش این نقاشی، خریداران شرق آسیا تمایل زیادی برای خرید آن داشتند. با این که هویت خریدار این نقاشی مشخص نیست، اما قطعاً رقم‌های پیشنهادی مجموعه‌داران چینی، قیمت نهایی این نقاشی را افزایش داد.

ظهور خریداران چینی علاقه‌مند به «ونگوگ»، فقط یکی از ابعاد قابل توجه بازار نقاشی‌های هنرمندی است که در زمان حیاتش در فروش نقاشی‌هایش موفق نبود، اما اکنون آثار هنری‌اش با قیمت‌های نجومی فروخته می‌شوند. از زمان جنگ جهانی دوم تاکنون، تغییرات قابل توجهی در بازار فروش آثار هنری «ونگوگ» به وجود آمده است.

■ سبقت چینی‌ها از آمریکایی‌ها در خرید آثار ونگوگ

پس از جنگ جهانی دوم، آمریکایی‌ها و برخی از اروپایی‌ها برای چند دهه خریداران اصلی آثار این هنرمند محسوب می‌شدند. در دهه ۸۰ میلادی، ژاپنی‌ها وارد بازار نقاشی‌های «ونگوگ» شدند. یکی از مشهورترین نقاشی‌های «ونگوگ» که توسط ژاپنی‌ها خریداری شده است، یک نسخه از مجموعه تابلوهای «آفتاب‌گردان‌ها» است که در سال ۱۹۸۷ میلادی به قیمت ۲۵ میلیون دلار توسط یک شرکت بیمه ژاپنی خریداری شد.

از سال ۲۰۰۰ به بعد، خریداران جدیدی وارد بازار فروش نقاشی‌های «ونگوگ» شدند؛ روس‌ها، کره‌ای‌ها و از همه بیشتر چینی‌ها به آثار این هنرمند علاقه نشان دادند. همچنان که بازار آثار هنری «ونگوگ» وسعت پیدا می‌کند، قیمت آن‌ها نیز با افزایش مواجه می‌شود.

در سال ۲۰۲۱، ساتبیز به نخستین حراجی تبدیل شد که یکی از نقاشی‌های «ونگوگ» را در شرق آسیا به مزایده گذاشت. در آن سال تابلوی نقاشی «طبیعت بی‌جان: گلدان با گل‌های گلایل» در شعبه هنگ کنگ ساتبیز به مزایده گذاشته و به قیمت ۹/۱ میلیون دلار فروخته شد. خریدار این نقاشی نیز ناشناس است، با این حال احتمالاً خریدار این نقاشی نیز ساکن هنگ کنگ باشد.

باشاعران آفریقای جنوبی

برشی از شعر اسوالد متشالی

در شگفتم
چرا کبوترهای پارک اوپن هایمر
هرگز محبوس یا متهم نمی‌شوند
به خاطر اعمالی
که غیرمجاز و خصوصی
مرتکب می‌شوند.
در آن جا
هر روز می‌بینم
که پرنده‌های گستاخ
بر نیمکت‌هایی که «تنها برای سفید» هاست
با وجود قدغن بودن
می‌نشینند.
آیا آنان حقوق ویژه را نمی‌شناسند؟
پلیسی سفیدپوست از آن جا می‌گذرد
با یونیفرم کامل

***

دنیس بروتوس

پرنده‌هایمان را گرفتیم
و در قفس انداختیم.
حالا برایمان آواز می‌خوانند
شیرین‌ترین آوازی که تا به حال شنیده‌ایم.
وقت آن رسیده که پرنده‌مان را رها کنیم
فرقی نمی‌کند چکاوک یا بلبل.
پرندگان همه برخطی سرگردان
در آسمان پرواز می‌کنند
و موسیقی هرگز کهنه نمی‌شود.
پرنده کوچک
در انتهای آبی‌ها می‌پرد
دور از دست و رها از اسارت
اما برمی‌گردد
و نوک انگشتان‌مان را می‌سابد.
در سرتاسر زندگی
آوازهای ابدی‌اش
بر انحطاط حیات رخنه خواهد کرد
و من اگر پرنده‌ام را قنوس بخوانم
آیا به خطا رفته‌ام؟

***

لنگستون هیوز

شعر اول:
رویاها
برای رؤیاپردازها
دست‌نیافتنی‌اند
همچنان که ترانه‌ها
برای ترانه‌خوان‌ها.
شب تاریک و آهن سرد
بر شماری از سرزمین‌ها
چیره می‌شود
اما رؤیا
بازخواهد گشت
و ترانه
قفس خود را درهم می‌شکند

شعر دوم:
تنها از سکوت تو
پیش از آن که سخن گویی
هر آن چه را که باید، در می‌یابم
بی‌آن که واژه‌ای از تو بشنوم
در سکوتت
هر نغمه‌ای که آرزو می‌کنم
به گوش می‌رسد.

ادبی

میزبانی ۵ استان از نشست «پنج گنج نظامی»

همزمان با روز بزرگداشت نظامی گنجوی، نشست تخصصی پنج گنج نظامی، ۲۱ و ۲۲ اسفندماه در ۵ استان کشور برگزار می‌شود. به گزارش پایگاه اطلاع‌رسانی نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور، همزمان با روز بزرگداشت نظامی گنجوی، نشست تخصصی پنج گنج نظامی، ۲۱ و ۲۲ اسفندماه در استان‌های آذربایجان شرقی، آذربایجان غربی ، اردبیل، خراسان رضوی و فارس برگزار می‌شود.

ادبی هنری

خانه هنرمندان، میزبان آثار بیش از ۱۰۰ نقاش و عکاس

نمایشگاه گروهی «ویژناریوم» با نمایش آثار بیش از یکصد هنرمند نقاش و عکاس در خانه هنرمندان ایران برپا می‌شود.

به گزارش روابط عمومی خانه هنرمندان ایران، پلتفرم هنرهای تجسمی ایران با در اختیار گرفتن تمام سالن‌های خانه هنرمندان ایران از ۲۲ تا ۲۶ اسفند نمایشگاه «ویژناریوم» را برگزار می‌کند. تمرکز اصلی این نمایشگاه بر هنرهای تجسمی در شاخه‌های نقاشی و عکاسی است.

معرفی برنده جایزه برتولت برشت

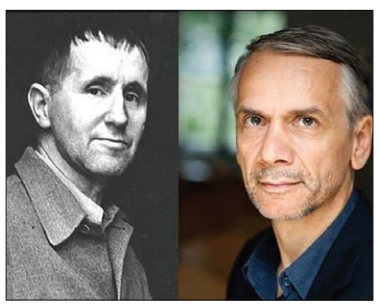

به مناسبت گرامی داشت ۱۲۵ سالگی برتولت برشت، برنده جایزه این نویسنده مشهور معرفی شد.

به گزارش خبرگزاری مهر به نقل از اشپیگل، جایزه برتولت برشت ۲۰۲۳ به لوتز سیلر اهدا می‌شود.

این جایزه ادبی به ارزش ۱۵ هزار یورو روز ۲۰ آوریل در تالار شهر آوگسبورگ و با گرامی داشت ۱۲۵ سالگی برتولت برشت به این نویسنده اهدا می‌شود. هیئت داوران ۸ نفره این جایزه امسال یازدهمین دوره اهدای آن را برگزار می‌کنند.

لوتز سیلر نویسنده رمان‌های «کورسو» در سال ۲۰۱۴ و «ستاره ۱۱۱» در سال ۲۰۲۰ است. او علاوه بر نویسندگی شاعر، نویسنده داستان کوتاه و مقاله نیز هست. نوشته‌های این شاعر یادآور چیزهایی است که در طول زمان ناپدید شده‌اند و وی با علاقه به مسائلی مانند فرار و مهاجرت، پیامدهای جایگزینی دستگاه‌های اجتماعی و حافظه می‌پردازد.

«قندپهلو» بهار به آنتن برمی‌گردد؟

برنامه تلویزیونی «قندپهلو» که با محوریت شعر طنز و نقد اجتماعی از چند سال پیش کار خود را آغاز کرده بود، اگرچه در سال‌های نخست با موفقیت‌های زیادی همراه بود اما پس از چند دوره به وادی تکرار و ضعف‌هایی در ساخت نزدیک شد که همین موضوع در افت بیننده این برنامه بسیار مؤثر بود. ضعف در محتوا و بخش‌های مختلف دیگر کار را به جایی رساند که زمزمه‌هایی مبنی بر ادامه نیافتن فصل‌های بعدی این برنامه به گوش می‌رسید. حالا پس از گذشت ماه‌ها بی‌خبری از سرنوشت این برنامه و تکرار زمزمه‌هایی مبنی بر این که دست‌اندرکاران قندپهلو قصد ساخت سری جدید آن را ندارند، مدیر شبکه آموزش از ساخت سری جدید خبر داده و در گفت‌وگو با تسنیم اعلام کرده: از روزی که به شبکه آمدم پیگیری کردم برنامه «قندپهلو» را روی آنتن داشته باشیم، ان‌شاءا... در بهار مجدد شروع می‌کنیم.

صفحه آرایی
واحد صفحه‌آرایی روزنامه خراسان
سفارش می‌پذیرد
۰۵۱۳۷۰۰۹۳۹۰
layout@khorasannews.com